ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 16.03.1961 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

24

VYHLÁŠKA
generálneho riaditeľa Štátnej banky československej
z 28. februára 1961
o poskytovaní prevádzkových úverov obchodným organizáciám

Smernice strany a vlády k 3. päťročnému plánu ukladajú vnútornému obchodu, aby zabezpečil zásobovanie obyvateľstva dostatočným množstvom potravinárskeho a priemyselného tovaru v sortimente, kvalite a čase, ktoré zodpovedajú dopytu a nárokom spotrebiteľov, a aby sústavne zvyšoval úroveň obsluhy a zlepšoval kvalitu služieb poskytovaných obyvateľstvu. Splnenie týchto úloh si vyžaduje, aby sa obchodné organizácie usilovali zabezpečiť potrebné fondy tovaru, aby efektívnym využívaním zásob tovaru zrýchľovali obrat obežných prostriedkov a aby robili opatrenia proti vzniku zásob ťažko predajného tovaru. Štátna banka československá (ďalej len „banka“) pomáha obchodným organizáciám svojou činnosťou a najmä poskytovaním úverov pri plnení uložených úloh, čím pôsobí na zabezpečovanie súladu medzi príjmami a výdavkami obyvateľstva a na zabezpečenie ďalšieho rastu kúpnej sily československej koruny, na ktorom sa obchodné organizácie svojou činnosťou významne podielajú. Preto generálny riaditeľ Štátnej banky československej ustanovuje po prerokovaní s Ministerstvom vnútorného obchodu a po dohode s Ústredným sväzom spotrebných družstiev na základe §§ 2 a 202 vyhlášky generálneho riaditeľa Štátnej banky československej č. 142/1960 Zb. o poskytovaní prevádzkových úverov a uplatňovaní sankcií tieto odchýlky pre poskytovanie prevádzkových úverov obchodným organizáciám:

Prvá časť
Všeobecné ustanovenia

§ 1

Obchodnými organizáciami (ďalej len „organizácie“) sa v zmysle tejto vyhlášky rozumejú:

a) obchodné organizácie Ministerstva vnútorného obchodu,

b) spotrebné družstvá a družstevné organizácie,

c) obchodné organizácie riadené národnými výbormi,

d) iné obchodné organizácie podľa rozhodnutia riaditeľa príslušnej úverovej správy ústredia banky.

§ 2

(1) Pobočka banky poskytuje organizáciám tieto prevádzkové úvery:

a) na zásoby:
aa) na potrebné zásoby tovaru, surovín, základného materiálu, nedokončenej výroby a hotových výrobkov (ďalej len „tovar“) v medziach normatívu, pri zachovaní trvalej podielovej účasti bankového úveru na krytí normatívu zásob tovaru,
ab) na potrebné nadnormatívne zásoby tovaru,
ac) na potrebné zásoby obalov, pomocného materiálu, drobných a krátkodobých predmetov (ďalej len „pomocné zásoby“), prevyšujúce normatív,

ad) na zásoby ťažko predajného tovaru,

b) na pohľadávky voči odberateľom,

c) prípadne ďalšie druhy úverov podľa príslušných predpisov, najmä podľa vyhlášky generálneho riaditeľa Štátnej banky československej č. 142/1960 Zb.

(2) Úvery podľa odseku 1 písm. a) a b) poskytuje pobočka banky organizáciám podľa obratu na osobitnom úverovom účte, s výnimkou úveru na zásoby ťažko predajného tovaru.

Druhá časť
Úverovanie na osobitnom úverovom účte

§ 3

Poskytovaním úveru na osobitnom úverovom účte pomáhajú pobočky banky organizáciám pri plnení a prekračovaní plánu maloobchodného a veľkoobchodného obratu (ďalej len „obchodný obrat“) a pôsobia úverom na vytváranie zásob tovaru v potrebnej výške, sortimente a kvalite.

Diel 1
Plán obežných prostriedkov

§ 4

Pobočky banky sa v období zostavovania ročných podnikových plánov a pri ich preverovaní zameriavajú najmä na efektívne využitie úverov na plnenie plánovaných úloh, na správny rozpis ročného plánu na štvrťroky a na zabezpečenie súladu medzi týmito plánmi, plánovaným vývojom príjmov a výdavkov obyvateľstva a pokladničným plánom.

§ 5

Pri preverovaní a prerokúvaní štvrťročných plánov obežných prostriedkov*) sa pobočky banky v spolupráci s národnými výbormi zameriavajú najmä na zabezpečenie súladu týchto plánov s ročným podnikovým plánom, na zabezpečenie plánovaného obchodného obratu potrebnými fondami tovaru a na správne premietnutie výsledkov plnenia plánu obchodného obratu a potrieb pokladničného plánu do týchto plánov. Pobočky banky pritom prihliadajú na výsledky práce organizácií od začiatku roku.

§ 6

(1) Pobočky banky vychádzajú pri preverovaní štvrťročných plánov obežných prostriedkov z hodnotenia plnenia plánu obchodného obratu, vývoja príjmov a výdavkov obyvateľstva a plnenia pokladničného plánu v kraji od začiatku roku, z opatrení, ktoré z tohto hodnotenia vyplývajú, a z výsledkov obdobného hodnotenia v rámci okresu.

(2) Hodnotenie vykonávajú krajské pobočky banky a pobočky banky v spolupráci s národnými výbormi a príslušnými orgánmi obchodu. Vychádzajú pritom z prípadných úloh určených ústredím banky na podklade celoštátneho hodnotenia plnenia plánu obchodného obratu, vývoja príjmov a výdavkov obyvateľstva a plnenia pokladničného plánu.

Diel 2
Poskytovanie úveru

§ 7

Pri poskytovaní a splácaní úveru na osobitnom úverovom účte vychádzajú pobočky banky i organizácie z preverených a pobočkami banky odsúhlasených ročných podnikových plánov a štvrťročných plánov obežných prostriedkov.

§ 8

Pobočka banky môže poskytovať organizácii na osobitnom úverovom účte úver na uhradzovanie nákupu, prípadne výkupu (ďalej len „nákup“) tovaru v rozsahu určenom na jednotlivé mesiace štvrťročným plánom obežných prostriedkov, prípadne aj nad určený plán, ak sa tým nežiadúco nespomaľuje obrat obežných prostriedkov, a na uhradzovanie nákupu pomocných zásob.

§ 9

(1) Organizácia je povinná bežne sledovať plnenie plánu nákupu a obchodného obratu a dodržiavanie plánovaného stavu a štruktúry zásob tovaru a zabezpečovať plánovité využitie úveru a jeho splácanie v určených lehotách.

(2) Ak organizácia predpokladá, že v bežnom alebo v budúcom mesiaci, alebo do konca bežného štvrťroka prekročí v dôsledku prekročenia plánovaného nákupu tovaru plánovaný stav zásob tovaru a plánovanú výšku úveru na osobitnom úverovom účte, je povinná vopred prerokovať zvýšenú potrebu úveru s pobočkou banky.**)

§ 10

(1) Pobočka banky môže poskytnúť úver na nadplánový stav zásob tovaru z nadplánového nákupu len v tom prípade, ak ide o kvalitný a bežne predajný tovar, ktorý bude slúžiť na plnenie, resp. prekračovanie plánu obchodného obratu v bežnom štvrťroku alebo v budúcich obdobiach, prípadne ako rezerva pre opatrenia na zvyšovanie životnej úrovne pracujúcich.***)

(2) Pri poskytovaní úveru na nadplánový stav zásob tovaru z nadplánového nákupu prihliada pobočka banky na plánovaný a normovaný stav zásob tovaru na príslušný štvrťrok podľa ročného podnikového plánu.

(3) Podmienky pre poskytnutie úveru na nadplánové zásoby tovaru z nadplánového nákupu určí pobočka banky s prihliadnutím na doterajšie hospodárenie organizácie so zásobami tovaru.

(4) Organizácii, ktorá sa stará o správnu štruktúru zásob tovaru a o ich efektívne využitie a nehromadí zásoby ťažko predajného tovaru, môže pobočka banky na jej žiadosť poskytnúť úver na nadplánové zásoby tovaru z nadplánového nákupu za doterajších podmienok pre poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte.

(5) Ak organizácia prekračuje po dlhší čas plánovaný stav zásob tovaru a plánovanú výšku úveru na osobitnom úverovom účte, pretože prekročila plán nákupu, a ak vedie toto prekračovanie plánu nákupu k nežiadúcemu hromadeniu zásob tovaru a nebezpečiu vzniku zásob ťažko predajného tovaru, sprísňuje pobočka banky po prerokovaní s organizáciou podmienky pre poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte. Úver na nadplánové zásoby tovaru z nadplánového nákupu môže pobočka banky v tomto prípade poskytovať len za predpokladu, že organizácia predloží a prerokuje s pobočkou banky plán opatrení na odstránenie nedostatkov.

(6) V závažných prípadoch môže riaditeľ pobočky banky po prerokovaní s organizáciou rozhodnúť o sprísnení úverovania na osobitnom úverovom účte podľa §§ 24 až 28.

Diel 3
Splácanie úveru

§ 11

(1) Organizácia je povinná zabezpečiť splatenie poskytnutého úveru najmenej v rozsahu určenom štvrťročným plánom obežných prostriedkov, t. j. vo výške zodpovedajúcej obchodnému obratu plánovanému na príslušný štvrťrok, zvýšenej o dohodnuté splátky úveru nesplateného od začiatku roku (od poslednej úpravy splátok úveru medzi organizáciami podľa § 23).

(2) Úver, ktorý bol organizácii poskytnutý na nadplánový stav zásob tovaru z nadplánového nákupu, je organizácia povinná splácať v súlade s plánom využitia týchto nadplánových zásob tovaru, ku ktorému sa po prerokovaní s pobočkou banky zaviazala.

§ 12

(1) Organizácia je povinná sledovať počas mesiaca plnenie plánu obchodného obratu a splácanie úveru na osobitnom úverovom účte.

(2) Ak zistí, že pre neplnenie plánu obchodného obratu neprebieha splácanie úveru v súlade so štvrťročným plánom obežných prostriedkov, je povinná prerokovať s pobočkou banky príčiny neplnenia plánovaných splátok úveru a opatrenia na odstránenie nedostatkov.

§ 13

(1) Pobočka banky kontroluje počas mesiaca plnenie plánu obchodného obratu a splácanie úveru na osobitnom úverovom účte s prihliadnutím na údaje o plnení ukazovateľov pokladničného plánu.

(2) Ak zistí, že plnenie plánu obchodného obratu neprebieha priaznivo, prerokuje s organizáciou a s príslušným národným výborom opatrenia na zabezpečenie lepšieho uspokojovania potrieb obyvateľstva.

§ 14

(1) Na splatenie úveru poskytnutého na osobitnom úverovom účte na uhradenie nákupu tovaru používa organizácia tržby za tovar po odpočítaní realizovaných obchodných zrážok, rozdielu medzi tržbou za realizované hotové výrobky a nákupnou cenou spotrebovaného základného materiálu a surovín, ako aj dane z obratu (dane z výkonov).

(2) Úver poskytnutý na uhradenie nákupu pomocných zásob spláca organizácia z inkasovaných obchodných zrážok v súlade so spotrebou (opotrebením) pomocných zásob; o plánovanú sumu spotreby (opotrebenia) týchto zásob podľa štvrťročného plánu obežných prostriedkov kráti pobočka banky obchodné zrážky prevádzané na obratový účet.

(3) Úver poskytnutý z osobitného úverového účtu na uhradenie výberiek prepravného (pri nedostatku prostriedkov na obratovom účte) spláca organizácia z inkasovaných obchodných zrážok tak, že o sumu poskytnutého úveru kráti pobočka banky najbližší prevod obchodných zrážok na obratový účet.

(4) Tržby za tovar, ako aj všetky ostatné tržby účtuje pobočka banky v prospech osobitného úverového účtu, a to aj vtedy, ak má organizácia úver nesplatený v lehote, resp. ak bolo zastavené poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte, ale ak sa úver ešte úplne nesplatil.

Diel 4
Kontrola čerpania a splácania úveru po skončení mesiaca

§ 15

(1) Po skončení mesiaca zhodnotí organizácia čerpanie a splácanie úveru na osobitnom úverovom účte a predloží súčasne s mesačným účtovným výkazom pobočke banky písomné zdôvodnenie príčin nesplnenia plánovaného obchodného obratu, prekročenia plánovaného stavu zásob tovaru a rozdielu medzi výškou úveru a jeho materiálovým zabezpečením a podá návrh na úpravu úveru.

(2) Pobočka banky skontroluje podľa mesačného účtovného výkazu výšku novoposkytnutého úveru a výšku splátok úveru, preverí návrh organizácie na úpravu úveru a vykoná úpravu úveru na osobitnom úverovom účte, ktorú v prípade odlišného stanoviska vopred prerokuje s organizáciou.

§ 16

(1) Pri kontrole čerpania a splácania úveru a výšky úveru na osobitnom úverovom účte porovnáva pobočka banky:

a) pri kontrole určených splátok úveru
   - skutočný obchodný obrat v štátnych maloobchodných cenách, resp. maloobchodných cenách (ďalej len „maloobchodné ceny“) s plánovaným obratom podľa štvrťročného plánu obežných prostriedkov, pričom za splátky úveru podľa plánu obchodného obratu považuje i sumy plánovaného odovzdania tovaru iným organizáciám,

b) pri kontrole výšky poskytnutého úveru na osobitnom úverovom účte,
   - skutočný stav zásob tovaru v ocenení maloobchodnými cenami s plánovaným stavom podľa štvrťročného plánu obežných prostriedkov.

(2) Pobočka banky pritom prihliada na prolongácie úveru nesplateného v dôsledku neplnenia plánu obchodného obratu a na splátky, resp. prolongácie úveru na nadplánové zásoby tovaru z nadplánového nákupu dohodnuté v bežnom štvrťroku.*)

(3) U organizácií s maloobchodnou i veľkoobchodnou činnosťou posudzuje pobočka banky osobitne plnenie plánu maloobchodného obratu a osobitne plnenie plánu veľkoobchodného obratu.

(4) Sumy, ktoré organizácia inkasovala pri neplánovanom odovzdaní tovaru iným organizáciám alebo pri jeho neplánovanom odovzdaní na ďalšie spracovanie, resp. prepracovanie, nepovažuje pobočka banky za splátky úveru podľa plánu obchodného obratu. Tieto sumy použije obchodná organizácia na splatenie úveru poskytnutého na zásoby tovaru mimo rámca splátok úveru určených podľa plánu obchodného obratu.

§ 17

Ak prevyšujú skutočné splátky úveru na osobitný úverový účet sumu splatného úveru, použije organizácia prebytok v prvom rade na splatenie úveru nesplateného v lehote, ktorý vznikol pre neplnenie plánu obchodného obratu a je splatný z obratového účtu podľa § 20 ods. 1 písm. bc) a v

druhom rade na splatenie úveru nesplateného v lehote, ktorý vznikol z neplnenia plánu obchodného obratu a je splatný z nadplánových tržieb podľa § 20 ods. 1 písm. bb).

Postup pri neplnení plánu obchodného obratu

§ 18

Ak organizácia nesplní plán obchodného obratu a ak preto nesplní plánované splátky úveru na osobitný úverový účet, je povinná vykonať rozbor príčin nesplnenia plánu a jeho výsledky prerokovať s pobočkou banky.

§ 19

(1) Organizácia môže požiadať pobočku banky o prolongáciu úveru nesplateného pre nesplnenie plánu obchodného obratu, ak súčasne s rozborom príčin nesplnenia plánu predloží a s pobočkou banky prerokuje plán opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a na zabezpečenie splnenia plánu obchodného obratu.

(2) Pri povoľovaní prolongácií a určovaní ich podmienok vychádza pobočka banky z hodnotenia práce organizácie, s prihliadnutím na plnenie pokladničného plánu, prípadne ďalších ukazovateľov o vývoji príjmov a výdavkov obyvateľstva a z výsledkov hodnotenia podľa § 6.**)

§ 20

(1) Voči organizáciám, ktoré nesplnili plán obchodného obratu a žiadajú prolongáciu úveru podľa § 19, postupuje pobočka banky podľa týchto zásad:

a) dobre pracujúcej organizácii, ktorá efektívne využíva vlastné a úverové obežné prostriedky, zabezpečuje plnenie plánu obchodného obratu a u ktorej neplnenie plánu obchodného obratu nebolo zavinené nedostatkami v hospodárení, povolí pobočka banky prolongáciu úveru na osobitnom úverovom účte za doterajších podmienok;

b) organizácii, u ktorej neplnenie plánu obchodného obratu bolo zavinené nedostatkami v práci, môže pobočka banky podľa závažnosti a dĺžky trvania nedostatkov:
ba) povoliť prolongáciu úveru za doterajšiu alebo za odstupňovanú zvýšenú úrokovú sadzbu, a to len v prípade, že organizácia zabezpečí účinné opatrenia na odstránenie týchto nedostatkov,
bb) nepovoliť prolongáciu a previesť sumu nesplateného úveru na účet úveru nesplateného v lehote, ktorý je organizácia povinná splatiť z nadplánových tržieb v budúcich mesiacoch,
bc) nepovoliť prolongáciu a previesť sumu nesplateného úveru na účet úveru nesplateného v lehote, ktorý je organizácia povinná splatiť z obratového účtu.

(2) Organizácii, ktorá nepožiada o prolongáciu nesplateného úveru z nesplnenia plánu obchodného obratu, prevedie pobočka banky nesplatenú sumu na účet úveru nesplateného v lehote, ktorý je organizácia povinná splatiť z nadplánových tržieb v budúcich mesiacoch alebo z obratového účtu, podľa rozhodnutia riaditeľa pobočky banky.

(3) Ak vedie neplnenie plánu obchodného obratu k nežiadúcemu hromadeniu zásob tovaru, môže pobočka banky súčasne sprísniť podmienky úverovania na osobitnom úverovom účte.

§ 21

(1) Sumy prolongovaného úveru a úveru nesplateného v lehote vzniknuté z neplnenia plánu obchodného obratu a nesplatené do konca kalendárneho roku spláca organizácia v rámci splátok úveru na osobitnom úverovom účte, ktoré sú plánované pre budúci rok. O tieto sumy sa nezvyšujú splátky úveru podľa plánu obchodného obratu na budúci rok.

(2) Ak nedostatky v práci organizácie, ktoré v uplynulom roku viedli k neplneniu plánu obchodného obratu, trvajú aj v bežnom roku, prihliadne k nim pobočka banky pri určovaní podmienok úverovania v bežnom roku.

§ 22

Ak skutočný stav zásob tovaru na začiatku roku prevyšuje stav plánovaný k tomuto dátumu v ročnom podnikovom pláne, môže pobočka banky na žiadosť organizácie poskytovať úver na nadplánový stav len v tom prípade, ak organizácia predloží pobočke banky plán využitia nadplánových zásob tovaru.

§ 23

(1) Ak niektoré organizácie v kraji neplnia po dlhší čas plán obchodného obratu v dôsledku presunu spotrebiteľského dopytu, a ak je toto neplnenie vyrovnané prekročením plánu obchodného obratu u iných organizácií v kraji, môže dať riaditeľ krajskej pobočky banky po prerokovaní s krajským národným výborom a s krajskými orgánmi obchodu ústrediu banky návrh na úpravu plánovaných splátok úveru medzi organizáciami (zápočet splátok úveru).

(2) Riaditeľ príslušnej úverovej správy ústredia banky môže dať súhlas na úpravu plánovaných splátok úveru po dohode s príslušnými ústrednými orgánmi obchodu len v odôvodnených prípadoch, najmä pri odchylnom plnení štruktúry príjmov a výdavkov obyvateľstva a v dôsledku toho aj obchodného obratu, než predpokladal plán, a to na základe zhodnotenia plnenia plánu maloobchodného obratu, plnenia pokladničného plánu, prípadne ďalších údajov o vývoji príjmov a výdavkov obyvateľstva.

(3) Úpravu plánovaných splátok úveru možno vykonať len za uplynulé obdobie.

(4) Úpravou splátok úveru sa menia iba splátky úveru určené podľa plánov obchodného obratu jednotlivých organizácií, organizácie sa však nezbavujú povinnosti dodržať ukazovatele plánu.

Diel 5
Sprísnenie úverovania na osobitnom úverovom účte

§ 24

(1) Ak rozhodne riaditeľ pobočky banky pri zistení nedostatkov v práci organizácie, ktoré vedú k nehospodárnemu nakladaniu so zásobami a neefektívnemu využívaniu úveru, o sprísnení podmienok pre poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte, prerokuje pobočka banky toto sprísnenie úverovania s vedením organizácie, prípadne s orgánmi ROH a oznámi svoje rozhodnutie orgánu, ktorý je organizácii nadriadený.

(2) Pobočka banky môže sprísniť úverovanie na osobitnom úverovom účte:

a) určením výdavkového limitu na uhradzovanie nákupu z osobitného úverového účtu, alebo

b) určením maximálnej hranice pre poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte.

§ 25

(1) Výdavkový limit (na štvrťrok, na mesiac) určí pobočka banky podľa plánovaného nákupu všetkých zásob, ktoré sa uhradzujú z osobitného úverového účtu, zníženého prípadne o nadplánový stav zásob alebo jeho časť.

(2) Ak dochádza k presunom platieb za nakupované zásoby medzi jednotlivými mesiacmi alebo ak sa výdavkový limit v predchádzajúcich mesiacoch bežného štvrťroka nevyčerpal pre časový

presun nákupu, môže pobočka banky prihliadnúť k týmto presunom pri určovaní výdavkového limitu na bežný mesiac.

§ 26

Maximálnu hranicu úveru na osobitnom úverovom účte určí pobočka banky s prihliadnutím:

a) na plánovaný stav úveru na osobitnom úverovom účte podľa štvrťročného plánu obežných prostriedkov,

b) na nutné výkyvy v priebehu plnenia plánu nákupu a obchodného obratu a

c) na plánované zvýšenie alebo zníženie stavu zásob.

§ 27

(1) Ak sa vyčerpal výdavkový limit alebo ak úver dosiahne maximálnu hranicu, zastavuje pobočka banky ďalšie poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte s výnimkou úveru na výkup, na prepravné a debetný zostatok započítania v medzipodnikovej zúčtovni. Pobočka banky obnoví poskytovanie úveru v prípade, že organizácia zníži stav úveru pod maximálnu hranicu ďalšími splátkami úveru, alebo ak sa určí nový výdavkový limit alebo vyššia maximálna hranica úveru.

(2) Pri sprísnení úverovania na osobitnom úverovom účte sa aj naďalej prevádzajú obchodné zrážky na obratový účet organizácie.

§ 28

Voči organizácii, ktorá ani po sprísnení úverovania na osobitnom úverovom účte svoje hospodárenie nezlepší, uplatňuje pobočka banky sankcie podľa siedmej časti vyhlášky generálneho riaditeľa Štátnej banky československej č. 142/1960 Zb.

Diel 6

Previerka zabezpečenia úveru na osobitnom úverovom účte

§ 29

(1) Ako zabezpečenie úveru na osobitnom úverovom účte prijíma pobočka banky tieto materiálové hodnoty v cenách podľa účtovnej evidencie a ostatné aktíva:

a) tovar, základný materiál a suroviny na ceste, v skladoch, v predajniach a prevádzkárňach, odoslaný nevyfakturovaný tovar, nedokončenú výrobu, hotové výrobky a tovar odoslaný na spracovanie a zásoby výkupu, po odpočítaní obchodných zrážok;

b) obaly, pomocný materiál, drobné a krátkodobé predmety;

c) pohľadávky voči odberateľom do lehoty splatnosti, prípadne aj po lehote splatnosti, ak boli prijaté na úverovanie; pohľadávky voči odberateľom a pohľadávky voči dodávateľom z titulu plánovaného zúčtovania; ostatné pohľadávky do lehoty splatnosti, ktoré sa vzťahujú na zásoby, prípadne aj po lehote splatnosti, ak boli prijaté na úverovanie;

d) sumy cenových rozdielov, ktoré sa majú uhradiť zo štátneho rozpočtu, alebo z prostriedkov orgánu, ktorý je organizácii nadriadený, ak neuplynula lehota pre zúčtovanie určená príslušnými predpismi, a to po odpočítaní cenových rozdielov, ktoré má organizácia odviesť do štátneho rozpočtu alebo nadriadenému orgánu;

e) peňažné prostriedky v pokladnici (včítane cenín) a na ceste;

f) pohľadávky voči dlžníkom z reklamácií a sporné pohľadávky, prípadne ďalšie aktíva.*)

(2) Zabezpečenie úveru na osobitnom úverovom účte netvoria:

a) zásoby a iné aktíva kryté vlastnými prostriedkami a ostatnými stálymi pasívami v plánovanom rozsahu a záväzkami voči dodávateľom v skutočnej výške, prípadne ďalšími zdrojmi;

b) zásoby a iné aktíva, ktoré pobočka banky vylučuje z úverovania na osobitnom úverovom účte, t. j. najmä
- zásoby tovaru, ktoré sú na ceste dlhšie, než je určené,
- inventarizačné rozdiely, ktoré neboli preúčtované v určenej lehote,
- zásoby tovaru, pri ktorých nebola povolená prolongácia úveru,
- zásoby ťažko predajného tovaru, úverované na samostatnom jednoduchom úverovom účte alebo vylúčené z úverovania,
- zle uskladnené zásoby,
- zásoby znehodnoteného tovaru, t. j. tovaru, ktorý je poškodený do tej miery, že už nemôže slúžiť spotrebiteľovi; úver na zásoby znehodnoteného tovaru, ktorý sa až do zistenia úveroval na osobitnom úverovom účte v plnej hodnote, musí organizácia splatiť ihneď; vo výnimočných prípadoch môže riaditeľ pobočky banky povoliť odklad splatenia úveru, a to najdlhšie o 30 dní,
- nadnormatívne pomocné zásoby, ak neboli prijaté na úverovanie.

(3) Ak organizácia žiada, aby sa pri previerke zabezpečenia vzala do úvahy niektorá z položiek uvedených v odseku 1, ktorá nie je v súvahe vyčíslená ako samostatná položka, musí ju uviesť v prílohe k súvahe.

(4) Ak sa organizácii hromadia na obratovom účte trvale alebo po dlhší čas nevyužité voľné zdroje, prihliada na ne pobočka banky po prerokúvaní s organizáciou pri previerke zabezpečenia úveru na osobitnom úverovom účte; o túto sumu kráti úver poskytnutý na osobitnom úverovom účte.

§ 30

(1) Ak pobočka banky zistí nedostatok zabezpečenia úveru, vyrovná ihneď sumu nezabezpečeného úveru z obratového účtu bez osobitného príkazu organizácie.**) Ak organizácia nemá na obratovom účte potrebné prostriedky, vyúčtuje pobočka banky nezabezpečený úver na účet úveru nesplateného v lehote.

(2) Na zistený prebytok zabezpečenia úveru môže pobočka banky na žiadosť organizácie a po preverení jeho príčin poskytnúť nový úver, z ktorého prednostne vyrovná úver nesplatený v lehote**), iný splatný, prípadne nezabezpečený úver, a to v poradí, ktoré určujú osobitné predpisy banky. Prípadný zostatok možno previesť na obratový účet.

Diel 7

Poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte pri úvere nesplatenom v lehote

§ 31

Ak má organizácia úver nesplatený v lehote z neplnenia plánu obchodného obratu a ak vykazuje podstatné zlepšenie v plnení plánu obchodného obratu, môže pobočka banky na žiadosť organizácie upravovať úver na osobitnom úverovom účte na základe správy organizácie o celkovej sume vystavených faktúr za uplynulú dekádu, prípadne na základe výkazu o plnení plánu maloobchodného obratu, vždy k 10., 20. a poslednému dňu mesiaca. Sumu vystavených faktúr, prípadne sumu tržieb znížený o položky uvedené v § 33 ods. 1 porovná pobočka banky s priemernou plánovanou splátkou úveru pripadajúcou na jednotlivé desaťdenné obdobia; zistený rozdiel zúčtuje medzi osobitným úverovým účtom a účtom úveru nesplateného v lehote.

§ 32

(1) Ak organizácia vykazuje po dlhší čas vážne nedostatky vo svojej práci a ak neplní dohodnuté opatrenia, môže riaditeľ pobočky banky rozhodnúť o zastavení úverovania pri existencii úveru nesplateného v lehote. V takomto prípade zastavuje pobočka banky uhradzovanie nákupu z osobitného úverového účtu s výnimkou poskytovania úveru na výkup, na prepravné a na debetný zostatok započítania v medzipodnikovej zúčtovni.

(2) Len čo pobočka banky prestane uhradzovať nákup z osobitného úverového účtu, účtuje naďalej dochádzajúce tržby v prospech osobitného úverového účtu až do úplného splatenia úveru.

(3) Po úplnom splatení úveru na osobitnom úverovom účte účtuje pobočka banky dochádzajúce tržby v prospech obratového účtu organizácie.

(4) Úverovanie na osobitnom úverovom účte obnoví pobočka banky, až keď sa vytvoria podmienky pre podstatné zlepšenie práce organizácie.

Diel 8
Zúčtovanie obchodných zrážok na obratový účet

§ 33

(1) Obchodné zrážky, ďalej rozdiel medzi tržbou za realizované hotové výrobky a nákupnou cenou spotrebovaného základného materiálu a surovín, tržby za služby (ďalej len „obchodné zrážky“) a daň z obratu (daň z výkonov), ak sa platí z obratového účtu, prevádza pobočka banky počas mesiaca v plánovanej výške za uplynulé obdobie z osobitného úverového účtu na obratový účet spravidla 10., 20. a posledného dňa mesiaca (v odôvodnených prípadoch jeden až dva dni pred koncom mesiaca). Na žiadosť organizácie môže pobočka banky prevádzať obchodné zrážky aj v iných lehotách.

(2) Obchodné zrážky, prevádzané podľa plánu z osobitného úverového účtu na obratový účet, kráti pobočka banky o predpokladanú sumu režijných výdavkov, ktoré sa budú hradiť priamo z inkasovaných hotovostných tržieb, a o sumu predpokladanej mesačnej spotreby (opotrebenia) pomocných zásob, uvedenú vo štvrťročnom pláne obežných prostriedkov, prípadne o sumu úveru, ktorý bol poskytnutý na uhradenie výberiek prepravného.

(3) Pobočka banky prevádza obchodné zrážky na obratový účet aj vtedy, keď má organizácia úver nesplatený v lehote, prípadne keď bolo zastavené poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte, ak sa tržby účtujú v prospech osobitného úverového účtu.

(4) Organizácia, ktorá prekračuje plán obchodného obratu, môže pobočku banky požiadať o vyšší prevod obchodných zrážok počas mesiaca, resp. po skončení mesiaca pred vykonaním previerky zabezpečenia, a to úmerne prekračovaniu plánu obchodného obratu.

(5) Organizácii, ktorá neplní v bežnom mesiaci plán obchodného obratu, môže pobočka banky po vyrozumení znížiť prevod obchodných zrážok v bežnom mesiaci na výšku zodpovedajúcu dosiahnutému plneniu plánu obchodného obratu.

(6) Pri sústavnom neplnení plánovaného percenta obchodných zrážok v uplynulých mesiacoch, môže pobočka banky po prerokovaní s organizáciou znížiť plánovaný prevod obchodných zrážok v bežnom mesiaci na výšku zodpovedajúcu dosahovanému priemernému plneniu plánovaného percenta obchodných zrážok.

§ 34

(1) Ak organizácia platí daň z obratu (daň z výkonov) len z došlých tržieb, môže požiadať pobočku banky, aby daň z obratu (daň z výkonov) neprevádzala z osobitného úverového účtu na obratový účet, ale aby ju odvádzala priamo z osobitného úverového účtu.

(2) Pobočka banky odvádza daň z obratu (daň z výkonov) z osobitného úverového účtu aj vtedy, ak má organizácia úver nesplatený v lehote, resp. ak bolo zastavené poskytovanie úveru na osobitnom úverovom účte, pokiaľ sa tržby účtujú v prospech osobitného úverového účtu.

Tretia časť
Úverovanie zásob ťažko predajného tovaru

§ 35

(1) Organizácie sú povinné starať sa o dodržiavanie správnej skladby zásob tovaru, zabraňovať vzniku zásob ťažko predajného tovaru; ak však napriek tomu vznikli, bežne ich zisťovať, vykazovať a zabezpečovať ich urýchlené využitie v národnom hospodárstve.

(2) Pobočky banky kontrolujú v rámci svojej previerkovej a rozborovej činnosti, či organizácie vedú predpísanú evidenciu o zásobách tovaru, či bežne zisťujú a vykazujú zásoby ťažko predajného tovaru a plnia opatrenia na ich využitie a či preventívne zabraňujú vzniku týchto zásob.

§ 36

(1) Zásobami ťažko predajného tovaru sa podľa tejto vyhlášky rozumejú:

a) zásoby tovaru, ktoré nevykazujú nijakú obrátku alebo vykazujú malú obrátku*), ak nejde o tovar poškodený alebo znehodnotený,

b) zásoby tovaru, pri ktorom došlo pre zlú kvalitu materiálu alebo zlé spracovanie, dlhým skladovaním, nesprávnym zaobchádzaním alebo z iných dôvodov k fyzickému poškodeniu, takže ho nemožno realizovať za platnú cenu, ak nejde o tovar úplne znehodnotený.

(2) Hľadiská pre vymedzenie zásob ťažko predajného tovaru a spôsob, ktorým organizácie tieto zásoby zisťujú, evidujú a vykazujú, určujú príslušné ústredné orgány po dohode s ústredím banky. Dovtedy, kým sa takto určia hľadiská a spôsob zisťovania, evidovania a vykazovania zásob ťažko predajného tovaru, použijú sa namiesto ustanovení tretej časti doterajšie predpisy.**)

§ 37

Ak organizácia požiada o úver na zásoby ťažko predajného tovaru, môže jej pobočka banky poskytnúť tento úver, ak organizácia plní najmä tieto nasledujúce podmienky:

a) ak sleduje zásoby ťažko predajného tovaru v samostatnej operatívno-technickej evidencii v členení na dve skupiny podľa § 36 ods. 1;

b) zabezpečí vo veľkoobchode oddelené uskladnenie týchto zásob od ostatných zásob tovaru a v maloobchode prehľad o týchto zásobách;

c) predloží reálny plán využitia zásob ťažko predajného tovaru, prípadne preukáže, že tieto zásoby sa využijú v rámci akcií nadriadeného orgánu;

d) plní plán využitia zásob ťažko predajného tovaru v lehotách, na ktoré sa zaviazala;

e) robí účinné opatrenia na zabránenie vzniku nových zásob ťažko predajného tovaru.

§ 38

(1) Pobočka banky poskytuje úver na zásoby ťažko predajného tovaru na samostatnom jednoduchom úverovom účte, a to aj vtedy, ak existuje úver nesplatený v lehote.

(2) Riaditeľ príslušnej úverovej správy ústredia banky môže dať pokyn na úverovanie týchto zásob na viacerých úverových účtoch.

§ 39

(1) Pri poskytovaní úveru na zásoby ťažko predajného tovaru prihliada pobočka banky na to, ako sa organizácia stará o efektívne využívanie zásob tovaru a ako dodržiava podmienky uvedené v § 37, a postupuje podľa týchto zásad:

a) ak organizácia požiada pobočku banky o úver na zásoby ťažko predajného tovaru uvedené v § 36 ods. 1 písm. a), ktoré organizácia sama vykázala, ak robí opatrenia na ich najúčelnejšie využitie v národnom hospodárstve, ak zabraňuje ich ďalšiemu narastaniu a ak plní ďalšie podmienky pre poskytnutie tohto úveru, poskytuje jej pobočka banky úver na zásoby ťažko predajného tovaru na čas zodpovedajúci lehotám ich využitia za týchto podmienok:
   - ak sa tieto zásoby čo najúčelnejšie využijú do jedného roku, za úrokovú sadzbu platnú pre úver na osobitnom úverovom účte;
   - po uplynutí jedného roku len za zvýšenú úrokovú sadzbu;

b) ak zistí pobočka banky, že organizácia nezisťuje, neeviduje a nevykazuje zásoby ťažko predajného tovaru podľa pokynov nadriadeného orgánu, sprísňuje podmienky ich úverovania, najmä použitím odstupňovanej zvýšenej úrokovej sadzby, prípadne odmietne úverovať zásoby ťažko predajného tovaru, ktoré sama zistila, a to až do úplného splnenia podmienok určených v § 37; pobočka banky môže súčasne sprísniť podmienky úverovania na osobitnom úverovom účte alebo na všetkých úverových účtoch;

c) zásoby poškodeného tovaru môže pobočka banky úverovať ako zásoby ťažko predajného tovaru do 30 dní, v odôvodnených prípadoch najdlhšie 60 dní, a to za zvýšenú úrokovú sadzbu; do tejto lehoty musí organizácia vykonať nové ocenenie poškodeného tovaru a preradiť ho v zníženom ocenení do zásob partiového tovaru.

(2) Lehoty uvedené v odseku 1 sa počítajú od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po zistení zásob ťažko predajného tovaru.

§ 40

(1) Úver na zásoby ťažko predajného tovaru, na využitie ktorých organizácia zostavila osobitný plán, spláca organizácia v posledný deň mesiaca na ťarchu osobitného úverového účtu vo výške plánovaného mesačného zníženia týchto zásob.

(2) Po zistení skutočného zníženia zásob ťažko predajného tovaru upraví pobočka banky úver na tieto zásoby o rozdiel medzi skutočným a plánovaným znížením, ak je skutočné zníženie vyššie.

(3) Zásoby ťažko predajného tovaru, ktoré organizácia nevyužije v plánovaných lehotách, vylučuje pobočka banky z úverovania, ak na žiadosť organizácie nepovolí prolongáciu splátok úveru. Ak pobočka banky nepovolí prolongáciu úveru, vyučtúva splátky úveru priamo na ťarchu obratového účtu, resp. účtu úveru nesplateného v lehote.

(4) Prolongáciu úveru na zásoby ťažko predajného tovaru môže pobočka banky povoliť v odôvodnených prípadoch za zvýšenú úrokovú sadzbu s prihliadnutím na to, ako organizácia zabezpečuje čo najúčelnejšie využitie zásob ťažko predajného tovaru.

Štvrtá časť
Záverečné ustanovenia

§ 41

Zrušujú sa smernice Štátnej banky československej č. 10/1957 Ú. l. (Ú. v.) o úverovaní obchodných organizácií.

§ 42

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. aprílom 1961.

Generálny riaditeľ:

dr. Pohl v. r.

Príloha k vyhláške č. 24

Príloha k vyhláške č. 24/1961 Zb.

Organizácia predkladá pobočke banky do 4 dní po lehote určenej organizácii na odoslanie účtovných výkazov za predchádzajúci štvrťrok.

.....
Názov a adresa organizácie

Štvrťročný plán obežných prostriedkov

na ..... štvrťrok 19 . .

(v tisícoch Kčs)

Text	mesiac			Celkom
A. **Obchodný obrat**				
1. stav zásob tovaru na začiatku mesiaca v maloobchodných cenách				× × ×
2. očakávaný nákup tovaru v maloobchodných cenách				
3. obrat v maloobchodných cenách:				
a) maloobchodný — celkom:				
z toho:				
aa) plán obratu za tovar				
ab) plánovaná prirážka verejného stravovania				
ac) plán obratu za služby				
ad) splatné prolongácie z nesplnenia plánu maloobchodného obratu, prípadne nadplánového stavu zásob tovaru[1])				
b) veľkoobchodný — celkom:				
z toho:				
ba) plán				
bb) splatné prolongácie z nesplneného plánu veľkoobchodného obratu, príp. nadplánového stavu zásob tovaru[1])				
c) plánované odovzdanie tovaru				
4. stav zásob tovaru ku koncu mesiaca v maloobchodných cenách (pol. 1+2−3aa−3ad−3ba−3bb−3c)				× × ×
5. Obchodná zrážka a daň z obratu, príp. daň z výkonov (ak ju organizácia realizuje), pripadajúce na zásoby tovaru v pol. 4				× × ×
6. stav zásob tovaru ku koncu mesiaca v nákupných cenách (pol. 4−5),				× × ×
z toho:				
a) zásoby tovaru úverované na osobitnom úverovom účte				× × ×
b) zásoby tovaru úverované na jednoduchom úverovom účte				× × ×

(v tisícoch Kčs)

Text	mesiac			Celkom
B. Výpočet úverovej potreby na osobitnom úverovom účte				
7. stav zásob tovaru (pol. 6a)				× × ×
8. pomocné zásoby[2])				× × ×
9. pokladnica, ceniny, peniaze na ceste a náklady budúcich období[3])				× × ×
10. pohľadávky úverované na osobitnom úverovom účte a ostatné aktíva[4])				× × ×
11. obratový fond (najmenej plánovaný)				× × ×
12. stále pasíva a ostatné dlhy[5])				× × ×
13. prípadné ďalšie zdroje krytia[6])				× × ×
14. očakávaný stav úveru na osobitnom úverovom účte (pol. 7+8+9+10−11−12−13)				× × ×
C. Výpočet súm, prevádzaných z osobitného úverového účtu na obratový účet				
15. plánované obchodné zrážky (včítane prirážky verejného stravovania)				
16. výnosy výroby (ak nie sú zahrnuté v pol. 15)[7])				
17. výnosy výkupu (ak nie sú zahrnuté do pol. 15)				
18. plánované tržby za služby				
19. daň z obratu a daň z výkonov (ak sa platí z obratového účtu)				
20. režijné výdavky platené priamo z inkasovaných hotovostných tržieb				
21. predpokladaná spotreba (opotrebenie) pomocných zásob				
22. suma, ktorá sa má previesť z osobitného úverového účtu na obratový účet*) (pol. 15+16+17+18+19−20−21)				

*) uvedenú sumu prevádzajte na obratový účet v tieto dni v mesiaci:

Zaväzujeme sa splácať poskytnuté úvery v lehotách určených Štátnou bankou československou podľa tohto plánu, prípadne v iných prípadoch určených vyhláškou generálneho riaditeľa Štátnej banky československej č. 142/1960 Zb. o poskytovaní prevádzkových úverov a uplatňovaní sankcií, a vyhláškou generálneho riaditeľa Štátnej banky československej o poskytovaní prevádzkových úverov obchodným organizáciám.

V..... dňa..... 19.....

Pečiatka organizácie
podpis
(riaditeľa alebo jeho zástupcu)

Poznámky k prílohe:

[1]) sumy splatných prolongácií sa uvádzajú v maloobchodnej cene;

[2]) do výšky normatívu, nad normatív, len ak sa ich úverovanie s pobočkou banky vopred prerokovalo;

[3]) náklady budúcich období len do výšky normatívu;

[4]) pohľadávky voči odberateľom do lehoty splatnosti, po lehote splatnosti, pohľadávky voči dlžníkom z reklamácií, sporné pohľadávky, ostatné pohľadávky a ostatné aktíva, ak ich pobočka banky prijíma na úverovanie na osobitnom úverovom účte;

[5]) záväzky voči dodávateľom v očakávanej výške, plánované ostatné stále pasíva a ostatní veritelia, ak sa s nimi počíta ako so zdrojom krytia pri úverovaní na osobitnom úverovom účte;

[6]) napr. dočasne nepoužité účelové prostriedky spotrebných družstiev;

[7]) rozdiel medzi tržbou za realizované hotové výrobky a nákupnou cenou spotrebovaných surovín a základného materiálu vo vlastnej výrobe.

Formulár prílohy je vzorový, v prípade potreby ho možno upraviť po dohode medzi organizáciou a pobočkou banky (najmä ak u organizácie prichádzajú do úvahy ďalšie položky, ktoré nie sú vo formulári uvedené, resp. naopak, ak neprichádzajú u organizácie do úvahy niektoré položky uvedené vo formulári); z tohto dôvodu sa formulár prílohy nevydá tlačou.

*) Štvrťročný plán obežných prostriedkov zostavujú organizácie podľa vzoru uvedeného v prílohe k tejto vyhláške.

**) Plánovaným stavom zásob tovaru sa podľa tejto vyhlášky rozumie plánovaný stav na konci príslušného mesiaca, uvedený v štvrťročnom pláne obežných prostriedkov.

***) Nadplánovaným stavom zásob tovaru z nadplánového nákupu sa podľa tejto vyhlášky rozumie nadplánový stav zásob tovaru po odpočítaní sumy nesplneného plánu obchodného obratu od začiatku roku (od poslednej úpravy splátok úveru medzi organizáciami podľa § 23).Právomoc jednotlivých orgánov banky na poskytnutie úveru. prípadne povolenie prolongácie úveru na nadplánové zásoby tovaru z nadplánového nákupu sa určí príkazmi generálneho riaditeľa banky.

*) Pri opatreniach vyplývajúcich z úpravy úveru (prolongácie, sankcie) vychádza pobočka banky z ocenenia nákupnými cenami, t. j. maloobchodnou cenou po odpočítaní obchodných zrážok a dane z obratu (dane z výkonov).

**) Právomoc jednotlivých orgánov banky na povolenie prolongácie úveru nesplateného pre nesplnenie plánu obchodného obratu sa určí príkazmi generálneho riaditeľa banky.

*) Podmienky pre úverovanie týchto položiek určí riaditeľ príslušnej úverovej správy ústredia banky.

**) S výnimkou prípadu podľa § 20 ods. 1 písm. bb).

*) Právomoc jednotlivých orgánov banky na poskytovanie úveru na tieto zásoby sa určí príkazmi generálneho riaditeľa banky.

**) Pokyny Štátnej banky čs. č. 35 A z 1. júna 1957 o poskytovaní úveru obchodným organizáciám na nepotrebné nadnormatívne zásoby určené na likvidáciu.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.